

Bijlage bij raadsvoorstel nr. 11-71

Notitie “Versobering Monumentenbeleid”

1. Inleiding

1.1 Waarom versobering?

In het coalitieakkoord 2010-2014 is ten aanzien van het monumentenbeleid als uitgangspunt geformuleerd: “Monumentenzorg is belangrijk maar is geen kerntaak van de gemeente. Wij versoberen het gemeentelijke monumentenbeleid.” In deze notitie gaan wij in op de wijze waarop daar invulling aan kan worden gegeven.

1.2 Wettelijke taken

De zorg voor rijksmonumenten is een wettelijke taak. Hiervoor is het nodig, dat de gemeente beschikt over een Monumentenverordening en een Monumentencommissie. De uitvoering van het rijksbeleid maakt op dit moment circa een kwart uit van het totale werkpakket op het gebied van monumentenzorg.

Ook het archeologiebeleid is een wettelijke taak. De inzet van de regionaal archeoloog blijft dus onverminderd nodig.

1.3 Niet wettelijke taken

Het in stand houden van gemeentelijke monumenten is geen wettelijk taak. De gemeente kan dus zelf bepalen of zij een eigen monumentenbeleid wil voeren en in hoeverre zij monumenten wil beschermen en subsidiëren. Hetzelfde geldt voor het beschermen van beeldbepalende panden.

Tot de niet wettelijke taken behoren ook de P.R.-activiteiten rond monumenten en archeologie, zoals de organisatie van de Open Monumentendag en het plaatsen van informatiepanelen.

2. Het huidige monumentenbeleid

2.1 Actief beleid

Sinds 2005 voert de gemeente een actief monumentenbeleid. In het kader daarvan is in het gehele gemeentelijke gebied de bebouwing uit de periode 1850-1940 geïnterpreteerd en is een aantal monumenten geselecteerd, dat voor bescherming in aanmerking komt. De aanwijzing van deze monumenten is grotendeels afgerond. Voor de laatste groep bevindt de aanwijzingsprocedure zich in de eindfase. Daarnaast heeft u in 2009 besloten om over te gaan tot het beschermen van beeldbepalende panden. De inventarisatie en aanwijzing daarvan was gepland voor 2010-2011. Onder normale omstandigheden zou het in de rede liggen het monumentenbeleid in de komende jaren verder uit te bouwen. Aansluitend bij de landelijke tendens zou de bescherming van monumenten uit de periode “Oorlog en Wederopbouw” aan de orde komen.

2.2 Subsidie

Momenteel bedraagt het gemeentelijk subsidiebudget € 70.000,= per jaar en is er een jaarlijkse toevoeging van € 25.000,= aan de reserve. Deze reserve is bestemd voor excessieve uitgaven. In 2010 is deze reserve omgezet in een voorziening.

Ook stelt de gemeente jaarlijks een bedrag van € 25.000,= beschikbaar voor het wind- en waterdicht houden van rijksmonumenten.

2.3 Ambtelijke capaciteit

Momenteel heeft de gemeente voor monumentenzorg 1,13 fte beschikbaar, als volgt onderverdeeld:

- 0,43 fte voor beleidszaken, aanwijzingsprocedures, juridische zaken;
- 0,5 fte voor technische advisering en afhandeling van vergunning- en subsidieaanvragen;
- 0,2 fte voor administratieve ondersteuning.

2.4 Cultuurhistorische Adviescommissie

De in 2006 ingestelde Cultuurhistorische Adviescommissie (CHAC) adviseert het college over alle zaken betreffende het monumentenbeleid. De voltallige CHAC, bestaande uit 5 leden met ambtelijke bijstand, komt ca. vier keer per jaar bijeen en adviseert voornamelijk over beleidszaken en aanwijzingen. Een viertal CHAC-leden komt daarnaast nog een aantal keren bijeen (als kleine commissie) om te adviseren over vergunningaanvragen. Aan de commissieleden wordt per jaar ca. € 25.000,= aan vergoedingen uitbetaald.

Versoberingsvoorstel gemeentelijk monumentenbeleid

In het licht van de actuele bezuinigingsopgave is besloten het monumentenbeleid te versoberen. Voorgesteld wordt om hieraan volgens het onderstaande scenario uitvoering te geven.

1. De lopende aanwijzingsprocedures tot gemeentelijk monument worden nog afgerond (16 in procedure), er wordt geen nieuwe selectieronde opgestart;
2. Af te zien van selecteren en aanwijzen van beeldbepalende panden;
3. Het subsidiebudget voor rijksmonumenten af te schaffen;
4. De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening monumenten af te schaffen;
5. Vanaf 2012 de ambtelijke capaciteit af te bouwen naar wat strikt noodzakelijk is voor het afhandelen van vergunningen en subsidieverzoeken;
6. Herijken van de bezetting van de Cultuurhistorische Adviescommissie en het aantal vergaderuren per 2012 terugbrengen tot het minimum dat nodig is om de (wettelijke) benodigde adviezen te kunnen uitbrengen waarbij het vergoedingensysteem zal worden geëvalueerd.

Ad 1. Het afronden van de lopende aanwijzingsprocedures kan met de bestaande ambtelijke capaciteit plaatsvinden. Hiervoor is geen inhuur van externe adviseurs meer nodig.

Ad 2. Voor het selecteren van beeldbepalende panden is via een beleidstoevoeging voor 2010 eenmalig € 10.000,= beschikbaar gesteld. Niet alleen het aanwijzingsproces maar ook de effectuering van de bescherming (via aanpassing van bestemmingsplannen) zal de nodige ambtelijke inzet vergen.

Ad 3. Naast de subsidiemogelijkheden die het Rijk momenteel biedt is jaarlijks een gemeentelijk subsidiebudget beschikbaar van € 25.000= voor het wind- en waterdicht houden van rijksmonumenten. In deze tijd van bezuiniging is een heroverweging daarvan gerechtvaardigd. Afschaffing daarvan levert een besparing op van € 25.000,=.

Ad. 4 Jaarlijks wordt € 25.000,= toegevoegd aan de voorziening monumenten. Afschaffing daarvan levert een besparing op van € 25.000,=.

Ad 5. Ervan uitgaande, dat de laatste aanwijzingsprocedures in het eerste half jaar van 2012 voltooid zijn en dat daarmee de monumentenlijst dus "af" is, kan vanaf de eerste helft van 2012 de ambtelijke capaciteit worden verminderd tot het minimum wat nodig is voor uitvoering van de wettelijke taken en voor het afhandelen van vergunningen en subsidieverzoeken.

De 0,43 fte voor beleidswerk is te reduceren tot 0,1 fte. Besparing: ca. € 25.000,=.

De 0,5 fte voor de afhandeling van vergunningen en subsidies is op dit moment al volstrekt onvoldoende ten opzichte van de omvang van de monumentenlijst. Feitelijk zou uitbreiding van de formatie op dit onderdeel in de rede liggen. Een daartoe strekkend voorstel is begin 2010 in het kader

van de beleidstoevoegingen niet gehonoreerd. Indien de formatie ongewijzigd blijft, kunnen ook in de toekomst slechts de aller-noodzakelijkste werkzaamheden worden uitgevoerd. Vermindering van deze formatie kan niet aan de orde zijn.

De administratieve ondersteuning is deels gericht op de afhandeling van verzoeken om vergunning en subsidie en deels op de aanwijzingsprocedures. Als dit laatste onderdeel wegvalt, moet 0,1 fte volstaan. Besparing: ca. € 4.000,=.

Ad 6. Op de kosten van de CHAC is vanaf 2012 (of mogelijk al eerder) een besparing mogelijk. Een precieze berekening hiervan vergt een herbezinning op de samenstelling van de commissie, het vergoedingensysteem en de vergaderfrequentie (mede in het licht van de Wabo). Per 1 januari 2009 is de Monumentenwet 1988 op een aantal onderdelen gewijzigd. Eén daarvan is dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (namens de minister) niet langer op alle vergunningaanvragen verplicht advies aan de gemeente uitbrengt. Alleen wanneer er sprake is van (gedeeltelijke) sloop, herbestemming, reconstructie of ingrijpende wijziging vraagt de gemeente de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed nog om advies. Dat betekent dat de rol van de gemeentelijke Monumentencommissie groter is geworden. Bij wet is geregeld dat alle gemeenten een Monumentenverordening en dus ook een Monumentencommissie moeten hebben. Aanwezige deskundigheid is vereist op het gebied van cultuurhistorie, bouw-/architectuurhistorie, restauratie en landschap/stedenbouw. Bij de herbezinning op de commissie zal hiermee rekening moeten worden gehouden.

Het jaarlijks beschikbare budget voor de CHAC is € 10.000,=. Echter in de praktijk werd dit budget elk jaar overschreden tot ca. € 25.000,=. Met dit voorstel willen we die overschrijding in de toekomst beperken.

Voorlopig uitgangspunt is een besparing van € 11.000,= per jaar.

Dit scenario levert een eenmalige besparing op van € 10.000,= en een jaarlijkse besparing op van € 50.000,= euro aan subsidie, ca. € 29.000,= aan ambtelijke inzet en naar inschatting € 11.000,= per jaar op aan bezuinigingen van de CHAC. Het uitgangspunt is een structurele bezuiniging van € 90.000,=.